Eduskunnan lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Lakivaliokunta perjantai 26.11.2021 klo 09.15 / HE 220/2021 vp / Lausuntopyyntö

Asiantuntijalausunto markkinavalvonnan seuraamussääntelystä hallituksen esityksessä HE 220/2021

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle HE 220/2021 laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi teemalla seuraamussääntely.

Hallituksen esityksen luonnoksesta Tukes lausui 14.7.2021, että vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävän tuotteen markkinavalvonnassa määrättävä seuraamusmaksu ja tarkastuslaitostehtävien valvonnassa määrättävä seuraamusmaksu ovat selkeitä ja hyödyllisiä lisäyksiä lakiin. Tukes kannatti seuraamusmaksua koskevien säännösten lisäämistä viranomaisten toimenpidevalikoimaan.

Käsiteltävästä hallituksen esityksestä on kuitenkin poistettu säädökset, joissa Tukesille olisi määritetty seuraamusmaksut tehostamaan tarkastuslaitostehtävien valvontaa. Perusteluina, että tarkastuslaitostehtävät ovat julkisia hallintotehtäviä ja niiden suorittamiseen kohdistuu myös rikosoikeudellinen virkavastuu. Tukes korostaa, että olemassa olevina keinoina luvan peruuttaminen ja rikosoikeudelliset seuraamukset ovat tällaisessa valvonnassa pääsääntöisesti tehokkaita, mutta ovat kohtuuttoman kovia toimia sellaisissa tilanteissa, joissa ei ole syytä epäillä yrityksen kykyä selviytyä tarkastuslaitoksen tehtävistä.

Hallituksen esityksen 158 § ja 159 § säädettävä vaarallisten aineiden kuljetuksessa käytettävän tuotteen makkinavalvonnassa määrättävä seuraamusmaksu on Tukesin arvion mukaan erittäin merkittävä säädösparannus.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Helsinki
PL 66 (Opastinsilta 12 B)
00521 Helsinki
Tampere
Yliopistonkatu 38
33100 Tampere
Rovaniemi
Valtakatu 2
96100 Rovaniemi
Vaihde 029 505 2000
www.tukes.fi
kirjaamo@tukes.fi
Y-tunnus 1021277-9

Seuraamusmaksu olisi tehokas menettely markkinavalvonnan toimenpidevalikoimaan pakkausten, säiliöiden ja irtotavarakonttien markkinoille saattamista tai niiden omistamista tai käyttämistä koskevien velvollisuuksien noudattamisen valvomiseksi.

Markkinavalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että määräyksiä noudatetaan eikä vaarallisia tai turvallisuudeltaan puutteellisia tuotteita ole markkinoilla. Vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettäviä tuotteita käytetään erilaisten vaarallisten aineiden ja esineiden pakkaamiseen ja kuljettamiseen. On ensiarvoisen tärkeää, että sääntelyssä on riittävän monipuolisia ja tehokkaita seuraamuksia, joilla varmistetaan myös ennaltaehkäisevästi vaatimusten vastaisten tuotteiden markkinoille tuloa. Tuotteiden vaatimustenmukaisuudella on merkittävä vaikutus yleiseen turvallisuuteen sillä niiden avulla varmistetaan vaarallisten aineiden ja esineiden turvallinen kuljetus.

Tukesin havaintojen perusteella markkinavalvontatapaukset eivät etene rikosoikeudellisessa menettelyssä eikä niistä siten saada sitä vaikuttavuutta ja uskottavuutta jota valvonnassa tarvitaan. Toistuvasti tapahtuvien rikkomusten ja laiminlyöntien käsittely yksinkertaisemmassa hallinnollisessa seuraamusmenettelyssä on Tukesin mukaan tehokkaampaa, antaa valvonnalle uskottavuutta ja vaikuttavuutta eikä myöskään rasita rikosoikeudellista järjestelmää.

Seuraamusmaksulla Tukes katsoo olevan merkittävä rooli tapauksissa, joissa toiminnanharjoittaja toistuvasti rikkoo pakkausten, säiliöiden ja irtotavarakonttien säännöksiä ja määräyksiä. Rikosoikeudellinen menettely ei sovellu kuljetustuotteita valmistavien ja niitä jälleenmyyvien tekemiin laiminlyönteihin[1]. Seuraamusmaksu olisi siten ainoa käyttökelpoinen ja tehokas menettely, jolla voitaisiin puuttua valmistajien ja jälleenmyyjien laiminlyönteihin, jotka erityisesti ovat toistuvia ja tahallisia.

[1] Vaarallisten aineiden kuljetusrikos (Rikoslain (39/1889) 44 luvun 13 §)
Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (719/1994) tai sen nojalla annetun säännöksen tai yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti **lähettää, antaa lastiksi, laivaa, kuljettaa, ajaa, kuormaa, lastaa, purkaa, käsittelee, pitää matkatavarana tai tilapäisesti säilyttää vaarallista ainetta** siten, että menettely on omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen hengelle tai terveydelle taikka siitä on vaaraa toisen omaisuudelle, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, vaarallisten aineiden kuljetusrikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.
Tahallisen rikoksen yritys on rangaistava.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Denna handling har upprättats och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Pääjohtaja Kimmo Peltonen
25.11.2021

Ryhmäpäällikkö Hannu Mattila
25.11.2021

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Säkerhets- och kemikalieverket
Finnish Safety and Chemicals Agency

Helsinki
PL 66 (Opastinsilta 12 B)
FI-00521 Helsinki

Tampere
Yliopistonkatu 38
FI-33100 Tampere

Rovaniemi
Valtakatu 2
FI-96100 Rovaniemi

Vaihde / Tel.
+358 29 5052 000
www.tukes.fi
kirjaamo@tukes.fi
Y-tunnus 1021277-9